№ 90 (643)

Gazar byriin prolitaarnar negedegtii! Пролетарии всех стран соединяйтесь!

Buriaad-Mongoliin

YNEN

BK(b) namiin B-M. mozkom ba B-M. respyybl. TK bolon yiledber. eblelii n B-M. zeblelii n emenees eder byri niitelegdene IX dygeer zilde garça baina.

1932 onii APREELI 24 eder

№ 97 (650)

Zakika yne: Sara byriin 1 tekerig. Alban gazaruudta 1 tek. 80 men. Gadaada ulasta—1 tek. 50 men. Dugaar nezeedii n yne 5 menge

„B-M. Ynenii" koroonii aadris: Верхнеудинск. Центросоюзная 19 тел. № 3-23.

Manzuurta bolzo baisan şine şine provakaacanuud

Byyliin yjede odoogiin Manzuuriin zasagiin gazarta kamaatai gazarta çuka sanal tabimaar keregyyd bolzo baina. Manzuuriin poliiciin jabuulganuudtai daldalalta ygii şakamaar tuulan kelcesen ba cagaantan, japoonton kojoriin kebleliin duuriaaltai kosloson sezegtei jabuulganuud cagaantanii zygees ulam ulam ilen yzegdedeg bolbo.

Negen zonkilolgiin udaridalgaar kaza nege zarim cagaantan deerçed bol teroristanuud bujuu alalkiudalga kiigçed meteer bejee kyylze, negee zarimani „merdelge bçalga kiize", busadani „Manzuurtaki ulaanii terooriin" aimşagta baidaliigi soninuudta tolilzo baina. Gekedei kamta atamaan Semioonov bol Tokioodo japoonii nelee jiketei kynyydtei ile kelcee kiize jabana.

Kitadiin Dorono Temer Zamiin Syngari meren deereki kyyrgiigi ebdeke gesen provokaaca zabdalga bolbol zebken Manzuuriin nutagiin ebleleer yle baran basa japoonii soninuudiin zygees Manzuurta yzyygdesen „keregyydiigi" kereglen zeblelte ulasta esergyy şine kampaaniigi jabuulkiin dokioo mete zyil baisan.

Japoonii soinuud bol „ese medegdeke nege oronii aagentanariin kotolo sebegçelgenyydiin tukai keterkei kanankalan biçeke. „Dzi Dzi" geze soninii Mygdenii biçegce ba „Dempo cyzin" geze ageenstviin biçegçe kojor bolbol Syngari deere kyyrge ebdeke gesen cagaantanii zuildaa kyrgegden gyicedkegdee ygii zabdalga, Karbinii şadar poojezdotoi çarsan ajuul ba „Japoonii Manzuurtaki zasagiin zygees ese medegdeke negen oronii tukaida eris şuud" jabuulga kiikiin erilte kiikiin tula al darta generaal Maa gegçiin SSSR-te yresenii tukai ton kuurmag çemeenyyd bygediigi eesediingee medeecelgenyyd dotor negen zyil bolgon bolbono.

Japoonii biçegçener bolbol „ese medegdeke negen oron bolbol ulaanii terooriin sandaralta jabuulgiigi emkidkeke keregte orobo „gesen udkatai zyilyydiigi tomilon bege moodiin mergezeleer eesediigee diplomaaduud bolgon yzyylne. Geketei kamta „Dzi Dzi" geze sonin bolbol ese medegdeke nege orontoi karilcaka diplomaadiin karilcaagi kirtyylen syyder bol çukala sanal bodolbikiigi keregleke zyil men. Ene gsşyyritei provokaaciin medeenyyd bol kendeçi yie tanigdaka „ese medegdeke nege oron" bujuu zeblelte Ulastai Japoonii karilcaka karilcaagi maşa muukaigaar kirtyylke gesen zorilgotoi geze sanakani berke. Gebeçi ene provokaaciin medeecelgenyydiigi tariaaçad bol eesediingee ene kilbarkan zorilgonuudiigi gyicedkekedee yzyyr uzuuruudiigi kolbuulza çadana ygii. „Ese medegdeke nege oronii" tukai medeecelgenyydtei zerge basa ondooçi „ulas teriin zoriçolgonuud" uçardag baina. Yligerlebel: Kabaarovskaas abça, odoo eder tolilson telegraamanuudaas medekede „Karbiinski vrieemi" geze sonin bol kitadiin dorono temer zam deere teserelgiigi emkid kesen jabadalda „Kominteerniin Doronii kizagaariin keregiigi erkilke tasag, Çzan-Sue Ziaan ba Gomindaanii kamtarsan jabuulganuud kamaadana bişyy geze sezeglene", Syngariiin kyyrgiigi ebdeke jabadaliin beledkelde Gandi ba Gitler kojoriin yyrgenyydiigi duraskaal ene naimaa soninii martasaniigi gancala gaikaza bolno.

Kitadiin Dorono temer zamiin kyyrgiigi ebdeke gesen zabdalgiin şaltagaaniiigi ilerkiilkiin tula Karbinii soninuudiin iime keterkei zerlig gydkelgenyydiigi kereglenebʔ Kaişaaçi kamaa ygii karaza baisan kynde keregiin bodoto baidaliin kererkii sonor ile baisan ene egeliin şaltagaan deerees ene gydkelgenyyd keregtei bolko zyilyyd men azai.

Kerbee ese tanigdaka kynyyd bol kyyrge ebdeke geze zabdalga kiikedee, zeblelte ulasiin erketen bolko karuulçaniigi alakiin tuilda kyresen baibaçi, cagaantanii kyn bolko karuulçan amagalan yldene, kerbee zamiin pravlieeniiin kurdan jabuulganuudiin açaar ebdelgiin caragdabaçi karuuliin ştaab bol dinamodiigi zaisuulan abka mergezelteniigi olzo eke ygii baina. Koorlolgodo kamaadagçadiin keregiin kilbarkan bytedeg, zeblelte ulasiin jamarçi gem ygii erketeniigi kabçan meşkeberilze merdelge kiigçe cagaantanii kynyydiin merdelge kiideg baikada japoonton ba zugadaza kili alkaza oçoson cagaantanii kynyydiin ene keregte jamar yzel barimtalka baisani ile bişyy. Jaabaçi korlolgiigi ynekeer emkidkegçed bolko cagaantanaas bişe, ken nege durataigaa abça korlolgo kiike jabadaliigi beledkesende tedenii gemneke baisani ton ile bişyy.

Ene provokaaciin kampaaniiin yyskegdesenii bodoto zorilgo bol generaal Maa gegçiin jabuulgiin tukai yliger tyyke mete ygenyydiin tunkaglagdasan jabadalaar basa sainaar yzyylegdene. (Endees telegraafiin gemeer geegdesen baina).

Odoo generaal Maa bol basa „zeblelte ulasta" baisan mede bolbo. Ene çamdalgan bol ynekeer gaikal tyryylge bolno. Maartiin syyliin yjede generaal Maa bol 7 milijoon doollor urislamza abka geree Urda Manzuuriin Temer zam deere batalza baisan udal ygii aprieeliiin ekinii yjede karbiinii medeegiin josoor Çainynii zasagiin gazarta tusalalcaka uriaa kiize Kailydziaanski rajoondo jabasanaad, syylde generaal Maa bol Blagoveeşenskede baisan mete bolbo.

Taasiin odoo ederiin medeecelge bol japoonii zaabariaar jabagça aferiista generaal Maa bol zeblelte ulastai kolbootoi geze togtookiigi zabdasan gydkelgiin ba ton kudal medeecelgenyydiigi zogsooko josotoi.

Generaal Maa bol zeblelte ulasiin „aagente" gesen medeecelge bol SSSR bol Linçoy bujuu Zi-Dy gegçede tusalamza egne, ondoo keregeer bişe, karin cagaantaniigi dancalka alban gazariigi teserdeg somoor sandargaka gesen gancakan keregeer „beleg aluurçadiigi" Karbin ilgebe geze japoonii soninuudiin batalan keleke zabdalganuud mete ton kudal zyil men.

Japoontonoos kitadiin gazariigi tyrimgiilen ezemdeke jabadaliigi ergedkekiin ba Cicikariigi ezemden abka jabadaliin şaltagaan bolson—Zeblelte ulas bol generaal Maa gegçede buu zebseg olgobo gesen ton kudal çimeenyydiin zokiko cagtaa tus ulas teriin zorilgotoi jabuulga baisan mete, eneçi provokaaciin kampaaniiin tuskai ulas teriin zorilgo tabisan jabadal men bişe bol ene bykenii çanar ygii kooson zyilyyd men tula, yynii tukai keleseniiçi kereg ygiisen. Odoo ergiltede oruulagdaad baigaa zeblelte ulasta esergyy gydkelgenyyd bol Manzuurta japoonii ceregyydiigi kyçezyylke şaltagaan gargaka josotoi baina. Korbol kiike gesen zyzeg, „ulaanii terooriin" tukai medeecelge ba busad bol japoontonii ceregiikinii bodomzoor, Manzuurta „emki zuram ygii" tula japoonii Manzuurdaki tyrimgiilen ezemdeke ceregiigi olodkoko jabadalda keregtei yndese baina geze todoruulka josotoi baina. Ynendeeçi, aprieeliiin ekinii yjede, zeblelte ulasta esergyy provokaaciin şine kampaaniiin Karbinda gal jabaza baika yiede Japoonii Tokioodoki soninuud bol cere giin ministerstviin „Komiuninke" dotor Japoonii Manzuurdaki ceregiin too oloşoruulka çukala, uçarani „şine zasagiin Gazar" bol emki zuramiigi baiguulka arga çadal ygii baina geze tolilzo baisan.

Liiga Naaciin komiisiin sajadaa Manzuur jirekeni kylieegdeze baisaniigi karaada ababal, zeblelte ulasta esergyy basa şine provokaacanuudiigi jabuulka basa negen şaltagaanii oldokoni labtai. Japoonii ceregiinkid bol ene arganuudiin açaar japoonii tyrimgiilen ezemdeke ceregyyd bol cagaan deermeçentei kamta Manzuurta „bolbosoroliigi" ynekeer sakin kamgaalagçad men geze Zeneeviin ailçadta itegyylkiigi kysene.

Ene byke kampaani bol japoonii zarim belegyydiin eb nairamdaliigi ebdeke kyseze, cag ergelze ceregyydiigi Manzuur ilgeze, bodoto Japoon orondoo şine şine diviizenyydiigi elsyylen emkidkeze jiree ediin ceregiin jabadaluudiigi beledkeze baisan jabadal bolko negen zyiliigi gereçelne.

Gebeçi, zeblelte ulasta esergyy provokaaca emkidkegçed ba zeblelte ulasta esergyy gydkelgenyydiigi taraagçadiin eesediingee byke kuurmag gydkelgenyydiin kaira ygii iletşeryylegdeke baisaniigi medebeleni zokino. „Kulagaiçaniigi bari" gesen zyyiig arga bol tusalka ygii. Zeblelte ulas bol avantiuuriin josonii tesebyydtei baiba geze batalza oroldoson zabdalganuud kyçendee oroko ygii baina. Dorono kizagaardaki provokaatarnuud ba tedenii udaridagçad bol Manzuurta bolson keregiigi tyimer bolgon keeryylkiigi kysene. Gebeçi, provokaaca kiize dariin pogreeb bolood baisan Manzuurdani baidaliigi teseike geze Manzuuriin uridçi kitaraad baisan baidaliigi zoriuuta ulam kurcadkagçad bol endyyrne. Zeblelte ulas bol ene maneevruudiigi byrimesen ileşelke baina. Zeblelte ulas bol Manzuuriin arcaanii anka ekilkees koişo ene keregte kamaadalcaka ygii jabadal bolko eeringee bodolgo ba zebken zeblelte ulasiin azalçanaar yle baran basa byke azalçanii aşag tusiin tula jabuulza baigaa eb nairamdaliin bodolgiigi avantiuriistanar ba provokaatarnuudta ebdyylke ygii şuu.

(Izveesti soninoos).

Japoonton bol Manzuuriigi ezelsenee kuuliçalan jabadal bolgokiigi sebekçelge kiibe

Manzuuriin zasagiin gazar bol velington Ky gegçiin Manzuur Jirekiigi korimzolbo gene.

Tokioo.22 (T). Velington ky gegçiin Manzuur jirekiigi ogtolon arcakaas gadna tyyniigi temer zamiinçi karijaata gazarta jiryylke ygiigi japoonii zasagiin gazariigi guina bide geze Manzuuriin gadaadiin keregiigi erkilke miniisterstve bol Iosizavada telegraamaar medeecebe geze soninuud bygede biçene.

Kerbee Velington Ky bol temer zamiin karijaata gazaraar garbal kinaltada abtana geze Manzuuriin zasagiin gazar ertees medyylne. Caaşada telegraama dotor keleseni: „Japoonii ceregyyd bol Manzuuriin zasagiin gazariin guiltaar zarim rajoonuudta emki zuramiigi sakikiin tula Manzuuriin ulasiin gazarta baina. Velington Ky gegçiin Manzuur jirekeni japoonii ceregyydiin Manzuurta baisanii ene gol zori'godo zeriçeke jabadal bolno. Iimiin tula Japoonii zasagiin gazar bol Velington ky gegçiin Manzuur jirkiigi zebşeeke ygii bize geze Manzuuriin zasagiin gazar naidana» Liigiin komiistai ajabasan kitadiin soniniigi biçegçediin Manzuur jirkiigi Manzuuriin zasagiin gazar basa korimzolbo geze Mygdendeki biçegçed medeecene. Velington Ky gegçiin jiresenees, mete biçedçediinçi jirekede Manzuurdaki eb nairamdaliin ebderke tula ene korimzololgo kiigdebe gedeg juuma gene.

Velington Ky bol Liige Naaciin komiistoi kamta manzuur oçokob gebe.

Şankai, 22 (T). Liiga Naaciin komiistoi kamta Manzuur oçokob geze Velington Ky kelebe. Kinaltada abkazanalta Manzuuriin zasagiin gazariin zygees kiibeçi tere bol Beipin-Mygdenii temer zamaar Manzuur oçoko bodoltoi baina.

Japooton bolbol Velington Ky gegçiin Manzuur jirke tukai asuudaliigi şiidkeze japoonii Manzuur ezelseniigi kuuliçalan jabuulka geze tooluulkiigi oroldono.

* * *

Mygden, 22 (T). Velington Ky gegçiin Manzuur jirekiigi şiidkeke tukai asuudalda japoontonii kiisen naadiigi „Pekin Ende Tianzin" ba „Taiins" kojor jogtolon biçene. Ene naadaan bol Manzuuriin ulas ynekeer bii geze delekeidekinde itegyylze Msnzuuriin japoontonii ezelseniigi kuuliçalan jabadal deere tooluulka gesen zabdalga men geze soninuud men.

Poolşiin faşiizma buu zebsegee kandirgaba

Germaanitai dain bailda a kiikee beledkene.

Berlin, 22 (T). Katoolig yiledberiçenii eblelyydiin „Der—Deirşe" geze sonin bol Poolşodo ceregiin beledkel kiize baisanii tukai kykiyy keeryygeer tolilno. Ene medeenyydiin josoor Poolşo bol Dancig ba Zyyn Pryyssiigi dobtolko beledkel kiize baina. Poolşo bol syyliin yjede Fraanca ba Çekoslovaagta jike jike ceregiin keregselyydiin zakil kiine, belen mengeer toocozo, Baruun Pryyssiin Dnestriin kile deere darui acarza eke kelceeteigeer 3 mingan açaanii avtomobiiliigi KAKŞ-da zakisan azai. Basa Zyyn Pryyssiin deede Silezide baruun Ukraiina ba poolşiin urda rajoonuudaas acarsan poolkonuud beegnerçe baina.

Ene bykii asuudalda japoon ba poolşo kojoriin koorondiin karilcaanii kegzelte bol jike sonirkoltoi zyil men geze sonin temdeglene. Japoon bol Poolişotoi egecenligi ermelzesen aad, Varşaavaas kaluu kariuu kylieesen baina. Syyliin yjede japoonton bol nileed jikeken idebki gargasan. Gadaadiinkinii bodoloor, japoon ba Poolşo kojoriin karilcaan bol ceregiin kolboo kiike jabadalda tulaza bolbosorson baina. Ameerigiin diplomaadiin ba mengen sangiin keregiin erkilegçe kynyyd bol Poolşodo bolzo baigaa keregees bodolgo terengi sonin baina uçarani, KAKŞ bol zebken Germaaniaas gadna ba Polşodoçi nileed jikeken kapitaal aza yiledberiiin keregte oruulsan baina geze soninuud medeecene.

Kabariin tarilgiin zagsaalda

Bolşoviigiin 3 dugaar tarilgiin çanar — teempe kojoriin tula temeceke

Kiaagta bol kabariin tarilgiin beledkelde beerenkiigeer kandaba

Kabariin tarilga bolşoviig kurdabçalalaar jabuulagdana ygii.

Kiaagta. Odoo apreel sariin 14 nii medeegeer kabariin tarilga tukai juu bolzo baisaniigi temdegleke bolbol aimag dotoroo yresenii foondo 54% menkelgiin tariaanii foondo 38% dyyrgegdesen baina. Kolkoos byrinde cag yrgelziin brigaadanuudiigi baiguulaa edii, unaa kelgeni kooliin talaar kangagdaa ygii, kooliin beledkel tukai gyiced sanalaa tabigdasan ygii baina. Enyyn deerees aimagiin teb deerees somon byride keden nekediigi tuslalcakiin tula jabuulsan ba men kojor redaagciigi gargazai

Ede neked bolbol 10 konogiin dotor byke kedelmeriiigi saizaruulan tabiza, nen tyryyn tarilgiin gazariigi yrisenii tariaagaar kanguulka uçartai baisan aad syyliin kedelmeriiigi şalgan yzekede kedee nutaguudta gargagçad juu çigi kiisen byteesen ygii baisan baiba. Enyyn deerees tuskai byrideni zokiooko kemzee abtasan baina. Ilangujaa ene karegte oportuniisam josoor kandaka zyilyyd kudariin subagta karija astiin somonguudta yzegden baina.

Kabariin tarilgiin beledkeliin kedelmeriin jamar zerge jabaza baisanii tukai kedee nutaguudaas sonin biçegte tolilon baika kedee biçegçediin dundaki kedelmeri tabigdasan ygii baisan. Ene bykii jabuulgada operatiivnosti geze ygii, angiiin daisan enyynii aagentanuudtai temeceke jabadal sulakan baina. kabariin tarilgada kedii çeneen belen bolsoniigi ton ile todoor medeke arga ygii, zarim somonguud medee juu çigi eke ygii zarim ypolnomooçonuud kedelmeriee sain jabuulza çadaka ygii, keden udaa selgegdeke zyilyyd baidag baina. Enyyn deerees kabariin tarilgiin kampaaniiin dyyrtel tuskai ypolnomooçonuudiigi somon suurin byride bekizyylen byke kedelmeriiigi tedenii kariuucalgada egçe, socaliis josonii meriicee gabşagai kurdabçalaar jabuulagdaka uçartai baina.

Ene jabuulgiigi sainaar tabisan ygii deerees kolkoosiin brigaadiigi baiguulka, azaliin byridkeliigi tabika yiledberiiin tesebiigi zokiooko kabariin tarilgada ker zerge belen bolsonii tukai şalgan yzeke jabadaluud gyicedkegdesen ygii baina. Odoo bolkodo tarilgiin cag ton çigi oirkon 10-5 konog bolson baika yjede ene bykii kedelmeri ton darui dyyrgegdeke uçartai jere somon byride jamar zerge jabaza baina be gebel zişee bolgoko tediide. 1) Sainaar engergeze baisan karlanii somon kolkoosto-yresenii foondo 76%, menkelgiin foondo-103%: emçiin azaltanda yresenii 67%, menkelgiin 310% 2) dunda barag: S-Karijaasta-kolkoosto yresenii-67%, menkelgiin—56% emçiin azaltanda yresenii—58% menkelgiin ygii 3) Adag muugaar jabuulza baina. Altain somon: kolkoosto yresenii 38%, menkelgiin 24%; emçiin azaltanii dunda—yresenii 22% menkelgiin ygii; 4) Yilyygskede kolkoosto yresenii—20%, emçiin azaltanda yresenii 5%, geke mete baina. Aimag dotoroo abça yzebel: kolkoosto yresenii foondo 65%, menkelgiin 30%: emçiin azaltanda yresenii—31%, menkelgiin 62% oroi kamta deeree aimagiin tesebiin josoor yresenii foondo—57, menkelgiin foondo—38% dyyrsen baika juma.

Enyynees gadana maşiina zebsegiin zasabari odoo kyrtel dyyrgegdeze çadasan ygii. Maşiina zebsegeer kangaka josotoi gazar oroni eeree bytekeer naidaadla suuza baina. Zişeelen abça yzeke jum bol: Subagta Karijaastain somonii „Şine baidal" geze arteel bolbol jajar kereg ygii kedee kynii garaaraa kiisen ebderkei maşiina geke juu modon ergyylgeer yriseniigee tariaagi arilgaza baika juma. Arilgasan tariaani arilgagdaa ygii tariaanaas nege çigi ilyy ilgaa ygii. Ene bykii jabadaliigi zokiko gazarni keregleke çigi, yzeke çigi ygii, ganca ene bişe somon byrinde iime jabadaluud nelieegle olon baika.

Ene mete buzagai muukai tarilgiin kedelmeriiigi koişo tatagçadta kemzee abça men ene keregiigi sainaar tabicaka josotoi aimagiin „gabşagai" geze sonindo biçegiigi yndesen kelen deere gargalcaka uçartai baina. Enyynii urida nege muukanaar yndesen keleer gargagdaza baisanaa medegdeke ygii uçaraar zogsoson baina. Kedeenii zon bolbol bygede oros keleer medekeni naidabari ygii ni ynen tula negen kemzee abka bolbuu daa. Men arilgasan yreni jamar gazarta. iamar kadaglamaa kinal Ede laar a

Gurbadugaar kabariin tarilgiigi ilaltataigaar engergeke

Dagestaanii Şiilkiin MTS-iin traagtaruud kolkoosiin gazar kakalza jabana.

Yresenii tariaa dutamag bolboçi beerenkiiçyydiin sanaa zobono ygii

Deede-Ydiin aimagiin, Ibolgiin somonii kolkoosuud bygedeeree yresenii zasa baiguulsan ygii baina. Zarim kolkoosuud bol yiledberiiin yresenii zasiigi byrimesen baiguulsan bolboçi batalan kamgaalka yresenii zasiigi baiguulsan ygii baika jum.

Zişeelbel: men somonii „Kubiskal" geze komuuna bol odoo ziliin kabariin tarilgada kamta 467 ceentnir yresenii zasa baiguulka josotoi aadla menee baiguulagdaad baisaniini araikan 209 ceentnir beged tyyniigi trejereer ceberlekedeni nileed jike korozo baina. Jikedee tus komuuniin yresenii zasa bol kagasiinçi baiguulagdaa edii.

Menee yjede geşyydiin idekeçi tariaa ygii baina geke zuura engeregçe ebel tariaagaa cokikodoo 15% tukai tariaaniini soloomodoo garsan baina. Enyynees gadana kamag tariaaniini obin deeree mikiinetei kutkasan baina. Kerbee ene tariaagaa dakin cokizo kiiskebel nileed jikeken tariaa garka baina.

Basa, „Ulaan-tujaa" komuuna bolbol yynçelen yresenii tariaa ygii suuza baina. Uçar iimede ede kolkoosuudiin tariaagi dakin cokiko ba yresenii soc. tusalamza emkilezetede kolkoosuudta yresenii zasa baiguulka çukala baina. Yresenii zasiigi cag bolzor deteree gyiced baiguulkiigi oişoodog ygii beerenkiiçyydiigi çangaar cokiko keregtei.

„Ynenii" brigaada: G.

Maliin tel abka ba narai maliigi sainaar eskeke tukai zaabari

Teliigi sainaar abkiin koinoos temeceke

1. Ynieeniigee tugallakaas 14 konog urida, bişe syregyydeesni ilgaza, tuskai uuzam ba dulaan bairada bailgaka.

2. Ilgaza gargasan ynieegee sain kooloor ideelyylke (ebese, soloomo ba bişe zyileer), jere jaabaçi gutasan nuu kooloor ideelyylze ugta bolko ygii. Ederiin 3—4 dakin ideelyylke ba 3—4 dakin usalka zuura tugallakaas 2—3 konog urida olon dakin aad bagaar usalka josotoi.

3. Ynieeniigee tugallakiin urida erkebişe ton sain karuul tabika ba tugallaka yjedeni ezegyigeer tuçalluulza ugta bolko ygii, jaabaçi karaza baika keregtei.

4. Tugaliingaa kyisiigi kaluun usanda bucalgasan niitkeer ujaka ba tyyniigi men kaluun gal deere bucalgasan ceber kaiçaar tasa ogtolko keregtei tyyniigi ogtolsonii syylde dabirkai juu ioodoor budaka josotoi.

5. Saja garasan noiton tugalaa çadabal ekedeni dolioolgol ygii, tyyniigi zeelen soloomo ba bylieen alçuuraar arçaza abka josotoi.

6. Ynieeniigee tugallasanii syylde tyynii bygsiin gadaada taliigi saitra ugaaka keregtei.

7. Ynieeniigee tugallasanii syylde 10—12 cag tukai usalza bolko ygii. tyynii syylde usalkadaa tyrge tyrgen aad baakanaar uulgaka josotoi.

8. Tugalaa kykyylkedee tyryyçiin 7 konogto 4—5 udaa kykyylke ba udaaki 7 konogto 3-4 udaa ba koişodoo 3 dakin kykyylke. Cag ba kykyylke toogiigi ebdebel kodoodo ba gedesenii ebeçende kyrgeke tula enyyniigi narin sakika.

9. Tugalaa ekedeni tabiza kykyylkees urida ekini delengiigi saitar ugaagad kuurai alçuuraar arçaad tabika josotoi. Ene bolbol tugaliin tyryyçiin 10—15 konogto erkebişe erigdeke zyil men.

10. Narai maliigi sainaar oskeke jabadalda tugaliin baira barika jabadal bolbol aikabtar çukala zyil beged, jere tugaliin kuuçan bairanuudiigi zasabarilan şinedkeze emkidkekedee imagta tugaluud bol, bişe ykereesee tusagaar gazarta 15—20 konogiin tukaida bailgakaar tekiaerke josotoi.

11. Feermiin dergede erkebişe tugaliin baika tuskai baira (izoliaator) baika josotoi, tende bol, ebeçen tugaluudiigi bailgaka ba tere tugaluudiigi emnekedee imagta maliin emçenii zaabariaar anagaaka josotoi.

12. Tugallasan yniee ba tugaluudiigi narin karakiin tula kolkoosiin geşyydiin çadabaritai sain kyniini olko josotoi. Tyynii azaliin eder bolbol, kelceete josoor baika ba narai maluudiigi bolbosoruulan eskeke kedelmeri bol imagta socaliis meriiceegiin yndeseer jabuulagdaka josotoi. Men meriiceegiin gyicedkeliigi narinaa baicaaza baika jabadaliigi emkidkeke. Erkim gabşagaiçuudiigi şagnaka jabadaliigi emkidkeke keregtei.

13. Arban konog byri toocooto medee egçe baikiigi feermiin erkilegçiin niuuriin kariuucalgada daalgaza, dyyrgeke zyiliigi dooro durisabal:

1. Arban konog dotor kedii tugal terebe.

2. Arban konogto kedii tugal ykebe.

3. Ziliin ekinees kedii tugal teresen ba ykeseniigi tederkei biçeke.

Tarilga ekilkede tusa kiikiin tula brigaada gargaba

Kabariin tarilgiin ekilelge ba maliin tel abka jabadalda nutagiin emkinyydte tusalkiin tula respyybligiin teb Deede Yde kotoos deede dunda surguuliiin şabinaraas 60 kyn kedee jabuulagdaba. Agropedinstityydees 20 stydeentener, mal azaliin teeknikymees 40 kyn kedee garna. Ene brigaadanuud bolbol tariaanii gazar deere ekilen cag tukaida garka jabadalda tusalka ba maliin teliigi sainaar abka bolon kolkoosuudiin brigaada emkidkeke keregte tusalka baina.

Yndesezeryylke jabadaliigi şuud gyicedkeke

B.M.A.S.S.R-iin təb gyicedkeke komiteediin priizdiymiin

TOGTOOL

(1932 onii maarta 20-ii əder № 93)

Ulasiin alban gazaruud aparaadiigi buriaadzuulka (buriaad yndeseteniigi alban kedəlmeride oruulan keregiin kətəlberiigi kojor kelende şilzyylen kətəlke) ba yndesenii (kaadra) gol kedəlmeriçediigi yiledberiiin orondo kabaaduulan oruulaka jabadaluud tuşaa namiin ba zasagiin gazariin gargasan togtool kerkin gyicedkegdesen tukai.

Preziidiym bolbol, aparaadiigi yndesezyyleke ba yndesenii kaadriigi yiledberiiin orondo kabaaduulan oruulkajabaluud tukai BK (b) Namiin Təb komiteed ba kolbooto ulasiin yndesetenii zəbləliin bolon Byke orosiin təb Gyicedkeke komiteediin togtooluud, tedegeeriin udaa BK (b) Namiin tus moziin komiteed, Zasagiin gazar kojoriin gargasan zaabarinuud seltiigi gyicedkeke jabadal tuşaa Buriaad mongol ulasiin alban gazaruud ba aza akuin emki baiguulganuud bol ynekeer bəərənkiigəər kandasan deereeş, 1932 onii Janvaari I nii əder, mən togtooluud ton kangalta ygiigeer gyicedkegdesen geze udaa durasagdasan barimtalka zyilyydiigi karaadaa abça ileçelbe, ilerkiilbel:

1) Ulasiin aparaadiigi buriaadzuulka jabadal, 31 alban gazaruudta 1931 onii janvaari 1 nii əder 17,7% gyicedkegdesen aad, jərənkii deere mənəə 21,4% bolson baina gebel, 1931 on dotor imagta 3,7% nemesen baina.

Ulasiin aparaadiigi buriaadzuulka jabadal, ali olon alban gazaruud dotor dunda kemzee kyrtele gyicedkegdee ədii azai. Zişeelebel: zam kargui ba teeke nebteryylke jabadal erkilke gazar 2,3%, Kədəlmeriçenii təb kopiratiiv 6,4% buriaadiin cagdan sergiilke gazar 8,2%, kədəə azaltanii karilcan tusalalcaka təb komiteed 15% kotiin zələl 7% Kubaarilan kangaka aradiin komisariaad 17,6% ulasiin kudaldaanii gazar (goort) 13,9% Ulasiin gazar edlyyriiin kolboo (goszemtreest) 7% cakilgaan ba şuudanii kolboonii teləənii gazar 12,1% geke mete dunda zergiin kizaaraas dooşo yndesezyylegdesen baina.

1931 onii janvaari 1 nii ədərliin medeegeer bolbol, aparaadiigi yndesezyylke jabadal ynekeer kasagdazai. Yligelebel: zam karui ba teeke nebteryylke jabadal erkilke gazar 12,5% aas 2,3%, Ceenterkriistkoom ba sobees kojor 37,3% aas 15%, kolkoozin kolboo 32,6% aas 26,7%, Buriaad mongol yiledberçenii ebleliin zəbləl 37,3% aas 25%. Kuuli sakika gazar ba galaabsyyd kojor 46% aas 40% Buriaad mongol ynenii redaagca 28% aas 25% kyrtele geke meteer karijaata aparaaduudaa yndesezyyleke jabadaliigi kasasan baina,

2) zyyn aimaguudiin buriaaduudiigi aparaadta kabaaduulan oruulka jabadal ton kangalta ygii jabuulagdaza baina.

Tobçolbol: dorono aimaguudiin buriaaduud, enyynii urida aparaadta 29, 2% baisan bolboçi mənəə 33,3% bolzo 1931 ondo imagta 4% nemesen azai. Talkanii kolboo, Eryyliigi kamgaalka narkomaad, Buriaad-mongoliin praavdiin redaagca, Yiledberçenii ebleliin zəbləl, Kədəlmeriçenii təb kopitatiiv, Aradiin aza akuin təb zəbləl, Karilcan tusalcaka təb komiteed, Zam karguin ba teeke nebteryylke jababaliigi erkilke gazar metiin tus alban gazaruudiin albanda zyyn aimagiin buriaad ogto ygii ba Buriaadiin ed kergelegçediin kopiratiiviin kolboo, zagasanii agnuuriiin korşoon, Cakilgaan ba şuudanii jabadal erkilke kolboonii teləənii gazar, Kolkoosiin kolboo, Ulasiin təsəbləkə komiis, Kədəə azaliin korşoon metiin gazaruudiin albanda zyyn aimagiin buriaaduud ygii şakuu bujuu ton ecəəkənəər oruulagdasan baina.

3) Keregiin kətələlgiigi kojor kelen deere zergeşyylen yiledke jabadal imagta təb Gyicedkeke komiteed ba buriaadiin kədəə azaliin korşoon kojoroor yiledegdeze baina.

Buriaadiin cagdan sergiilke ba ulasiin şyyke tasalka gazaruudta zizeken biçegyydiigi joso dyyrgekiin tula buriaad kelen deere kətəldəg azai. Gegeeryylke aradiin komisariaad Gazar tariaalangiin aradiin komisariaad, Kuuli sakika ba sagdan sergiilke gazaruud dotor keregiin kətələəlgiigi kojor kelen deere yiledekiin tukai təb komiteedoor gargagdasan nigta zaabari gyicedkegdee ygii. Busa alban gazaruud ba narkomaaduud mən asuudaliigi kerkin gyicedkekiigi zəbşəəsən ygii baina:

4) Ulasiin baanka, finaanciin aradiin komisariaad, Buriaadiin ed kergelegçediin kopiratiiviin kolboo' Buriaadiin kubaarilan kangaka ba kudaldaalka gazar, usan zamiin koroo, Tipograafi metiin gazaruudta jike yndesetenii deerenkii yzeliigi bodotoigoor gargaka, kədəlmeride baigaa buriaadnarta zokilontoi baidal olgoko ygii, tedenii kədəlmeride tusalamza yzyylke ygii, buriaadnariigi doromzolko, kariuucalgata bujuu udaridan zoloodoko alban kədəlmeride ese debzyylke zergiin yzegdelyyd baina geze ileryylegdezei.

Yndesenii asuudalda gol ajuul bolko jike yndesetenii deerenkii yzel gargaka ba nutagiin yndese barimtalka jabadaluudtai kangalta ygiigeer temcegdebe.

5) Yndesenii kaadariigi yiledberiiin orondo kabaaduulka jabadaliigi ulasteriin çanartai nen çukala kereg bolgozo negeçi faavrig zavuudiin yiledberiiin gazar kaikarasan ygii baikaasgadana, kədəlmeriçeniigi kolkosuudaar damzuulan abka ba yndesenii kaadriigi beledkeke jabadaluudiigi zuramçalan erkilsen ygii; Zişeelbel: Usan ba təmər zam, Şudkalaa erilke zavood (mekanliit) Modo kirəədəkə zavood, Zam karguin ba bariigiin jabadal erkilke gazar teryyten baina.

Ene bolbol jike yndesetenii deerenkii yzel bodoto kereg deere gargasan, Leeninii yndesenii bodolgiigi bodoto kereg deere nigtaar gyicedkeke keregte zoriuulan ba zasagiin gazaraas gargasan nen çukala jabuulganuudta anir ygiiken esergyycesen jabadal mən geze cegnekees gadana preziidiym bolbol, tus alban gazaruud ba emkinyydiigi udaridagçadta emkidkelgiin kemzeenyydiigi abal ygii ba tedeniigi katuu çanga kariuucalgada kamaaduulal ygiigeer ene suladkaliigi ulam şuud usadkan nicuulkiigi eris şuud kubilalta kiize bolko ygii geze bodono.

6) Preziidiym bolbol aparaadiigi yndesezyylke jabadal gyicedkekedee, BK (b) Namiin təb komiteediin 1929 onii togtool ba tyynii udaa tus namiin moziin komiteedoos gargagdasan togtooloor əgtəsən daalgabarinuudiin baibaçi alban gazaruud ba narkomaaduud byriigi ilgabarilankandaa ygii jabadaliigi əəriin kədəlməriiin dutamag zyil geze temdeglegdebe.

Buriaad mongol respyybligiin təb. Gyicedkeke Komiteediin Preziidiymiin togtookoni:

1) Gegeeryylke aradiin komisaraad, Kuuli sakika gazar ba Glaavsyyd, Buriaadiin cagdan sergiilke zurgaan ba Gazar tariaalangiin aradiin komisariaad ede alban gazaruudiigi udaridagçadiin zygees tus aparaadaa ton oiriin cagta yndesezeryylke jabadaliigi too ba çanariin talaar gyicedkeke ba kereg kətəlberiigi kojor kelen deere şilzyylen erkilke jabadaliigi bejelyylen ese çadabal namiin yndesenii bodolgiigi nigtalan gyicedkekiin keregte zoriuulan nam ba zasagiin gazaraas gargasan zaabariigii bejelyylke çadabari tukaini asuudal tabigdaka bolno geze dursagdagça narkomaad ba alban gazaruudiigi uridçalan medeeceke.

(təgesee əl)p

Zəbləliin alban ga-zar bol angiiin da-sanii suuri bişe

Mukar-şiber Cebeldein suurinii gede baigaa modobeledkeliin ta-giin kontoorto Zaganii somonii dargan bajanii kyy Dorze Ajuu-gegçe şurgan orood baina. Ene Aj-şiin bolbol kolkoosto şurgaad talaa angiiin daisan geze todorozo koosoos ceberlegdesen baina. Aj-şiin gegçe bol kolkoosto orood kadaa abasan ynemleke biçegtei san aad, tus modobeledkeliin k-toorto tere ynemçelgeeree ku-oroson baika juma. Ajuuşiin tende kədəlmerilzə baikadaa buria-diin yndese barimtalka ba eldeb zokiko aaşanuudiigi yyskedeg na.

Iimede darui tus gazaraas cebe-len gargaka çukala.

Medegçe.